

Magdalena Blombergowa

ROMANA BARNYCZ-GUPIENIEC (21 VII 1930-10 IV 2014)

Romana, dla przyjaciół Roma, miała w sobie ciepło i serdeczność charakteryzujące ludzi pochodzących z polskiego wschodu. Sympatia i odpowiedź studentów dla jej dobroci przejawiała się w nadaniu jej nazwy „Matka Boska Gupieńcowa”.

Romana Barnycz urodziła się we Lwowie. Jej rodzicami byli Irena, z domu Kabarowska, nauczycielka i Roman Barnycz inżynier dróg wodnych w randze radcy ministerialnego. W Krakowie zaczęła naukę w szkole przy klasztorze Sióstr Prezentek. Trzy klasy gimnazjalne przerabiała na tajnych kompletach. Po zakończeniu wojny kontynuowała naukę w państwowym gimnazjum i liceum humanistycznym im. Józefa Hoene-Wrońskiego, również w Krakowie, świadectwo maturalne otrzymała 19 V 1948 r. We wrześniu tegoż roku zaczęła studia na wydziale humanistycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po dwu latach przeniosła się do Łodzi, ponieważ planowała studiować archeologię, a w Krakowie Katedra Archeologii nie posiadała profesora z tej dyscypliny. W ciągu kolejnych lat kontynuowała studia i równocześnie pracowała w Kierownictwie Badań nad Początkami Państwa Polskiego początkowo jako asystentka, potem starsza asystentka. W 1952 r. otrzymała magisterium na podstawie pracy „Gospodarstwo domowe Gdańska w XI–XIII wieku”, którą przygotowała pod kierunkiem prof. K. Jazdzewskiego.

W 1954 r. po utworzeniu Instytutu Historii Kultury Materialnej pracowała nadal w Zakładzie Archeologii Polski Środkowej, w Pracowni Archeologicznej w Gdańsku. W tym okresie uczestniczyła w badaniach archeologicznych prowadzonych w Gdańsku i Elblągu. W wyniku zainteresowań odsłanianymi relikami budownictwa średniowiecznego przygotowała rozprawę na temat „Drewniane budownictwo mieszkalne w Gdańsku w X–XIII wieku”, (druk: Gdańsk 1974),

która stała się podstawą doktoratu obronionego 7 lipca 1971 r. w Instytucie Historii Kultury Materialne W Warszawie.

Od 1963 r. pełniła funkcję starszej asystentki w pracowni Ziemi Sieradzkiej. W 1966 r. została mianowana adiunktem dokumentacji naukowej. W ciągu swej kariery naukowej wielokrotnie brała udział w badaniach archeologicznych w Zadowicach, pow. Kalisz, Olewinie, pow. Wieluń, Wilamowie, pow. Uniejów, Mnichowie i Witowie pow. Sieradz. W listopadzie 1973 r. przeszła do pracy w Uniwersytecie Łódzkim i objęła etat adiunkta. W Uniwersytecie na Wydziale Filozoficzno-Historycznym w 1984 r. odbyła kolokwium habilitacyjne, na podstawie pracy „Mieszkalne budownictwo drewniane w strefach nadbałtyckich we wczesnym średniowieczu” (druk: Łódź 1984) i otrzymała stanowisko docenta. Natomiast 1 X 1990 r. została mianowana profesorem nadzwyczajnym, a w 2001 r. otrzymała tytuł profesora zwyczajnego.

Ceniona jako dydaktyk dzieliła się swoją wiedzą prowadząc zajęcia dla studentów archeologii z wczesnego średniowiecza, specjalizacyjne z zakresu budownictwa wczesnośredniowiecznego, teorii i metodologii archeologii oraz seminarium magisterskie. Pod Jej opieką powstało ponad 30 prac magisterskich i 1 doktorska. Recenzowała 3 rozprawy doktorskie. Miała również zajęcia dydaktyczne na Historii UŁ oraz wykłady monograficzne z zakresu budownictwa dla studentów archeologii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Od 1994 r. była zatrudniona jako profesor w Wyższej Szkole Pedagogiczno-Humanistycznej w Łowiczu. Prowadziła tam zajęcia z historii starożytnej ziem polskich dla I roku historyków studiów stacjonarnych i zaocznych oraz seminarium magisterskie. W Łowiczu wypromowała kilku magistrów i recenzowała 10 prac magisterskich. Prof. Barnycz-Gupieniec była bardzo ceniona za ogromną życzliwość i otwartość, za to, że zawsze znajdowała czas i zrozumienie dla wszystkich, którzy pomocy od Niej oczekiwali.

Prof. R. Barnycz-Gupieniec, zgodnie ze swymi zainteresowaniami i doświadczeniem badawczym od września 1993 r. pełniła funkcję Kierownika Zakładu Prehistorii, a gdy powstał Instytut Archeologii – od 1996 roku kierowała Zakładem Archeologii Pomorza i Stacją Archeologiczną w Białych Błotach koło Tucholi, która stała się centrum życia naukowego dla badaczy z Polski i zagranicy. Zainteresowania naukowe prof. Romany Barnycz-Gupieniec, na początku drogi naukowej skierowane były na numizmatykę, zapewne pod wpływem męża Anatoljusza Gupieńca, następnie przez udział w badaniach w Gdańsku zainteresowała się budownictwem drewnianym, dowodem czego są wysoko cenione publikacje poświęcone tego typu budownictwu w średniowiecznym Gdańsku i w strefie nadbałtyckiej we wczesnym średniowieczu. W tej dziedzinie jest

uznanym autorytetem. Jest też ceniona jako znawca wczesnośredniowiecznego Pomorza. Efektem prac w tym zakresie są liczne publikacje książkowe i artykuły publikowane w kraju i za granicą. Budownictwo drewniane średniowieczne było tematem jej referatów wygłaszanych na konferencjach krajowych i zagranicznych.

Była również też aktywna na innych odcinkach życia uczelni i organizacyjnych. Przez wiele lat pełniła funkcję pełnomocnika do spraw dydaktyki w Zakładzie Prahistorii i w Katedrze Archeologii UŁ. Brała udział w pracach redakcyjnych: serii „Archaeologia Baltica”. Współorganizowała konferencje: „Simposium rimum Archaeologorum Balticorum” w 1974 r.; „Osiągnięcia Łódzkiego Ośrodka Archeologicznego w 30-leciu”; „International Symposium Mechanization of the Archaeological Fieldworks” w 1977. Była członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego. Na emeryturę z Uniwersytetu Łódzkiego przeszła 1 VI 1996 r. Jednak pracowała nadal w wymiarze 1/4 etatu do 1 X 2002 r. w Uniwersytecie Łódzkim, a także w Mazowieckiej Wyższej Szkole Pedagogiczno-Humanistycznej.

Za osiągnięcia naukowe i pracę dydaktyczną była uhonorowana następującymi odznaczeniami: Medal Komisji Edukacji Narodowej w 1997; Medal w Służbie Społeczeństwu i Nauce w 1999; Złota Odznaka Uniwersytetu Łódzkiego w 1993 i Złoty Krzyż Zasługi.

W życiu prywatnym prof. Romana Barnycz-Gupieniec 6 grudnia 1956 r. poślubiła mgr Anatola Gupieńca, numizmatyka kustosza Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego W Łodzi. W 1958 r. urodziła córkę Tomirę.

Prof. dr hab. Romana Barnycz-Gupieniec zmarła 10 kwietnia 2014, pochowana na Cmentarzu Rzymsko-Katolickim św. Józefa, przy ulicy Ogrodowej w Łodzi.

prof. dr hab. Magdalena Blombergowa
Uniwersytet Łódzki
Wydział Filozoficzno-Historyczny
Instytut Archeologii
ul. Uniwersytecka 3
90-137 Łódź